

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ผลไม้ตระกูลส้มเป็นผลไม้สกุลชนิดหนึ่งที่รู้จักโดยทั่วไป และสามารถซื้อบริโภคได้ทุกชนชั้น เพราะส้มมีหลายสายพันธุ์ หลายระดับราคาให้เลือกซื้อ ส้มเป็นผลไม้ที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูงบริโภคได้ทั้งในรูปของผลไม้สดและสามารถนำไปแปรรูปเพื่อเพิ่มอายุการเก็บรักษาสร้างความแปลกใหม่ในการบริโภคแต่ยังคงคุณค่าทางโภชนาการ เช่น ในรูปของน้ำส้มเข้มข้น แยมส้ม เยลลี่ส้ม เปลือกส้มแช่อิ่ม หรือน้ำส้มผง ซึ่งเราสามารถพบเห็นวางขายอยู่ทั่วไป อีกทั้งส้มยังเป็นผลไม้ที่ใช้เป็นสื่อของความเป็นสิริมงคล ความสุข ความเจริญรุ่งเรืองในงานประเพณีของชนชาติต่าง ๆ ทั่วโลก และเป็นไม้ผลสำคัญทางเศรษฐกิจของไทยที่สามารถนำออกสู่ตลาดต่างประเทศได้ในปัจจุบัน อีกทั้งภาครัฐก็ให้การสนับสนุนส่งเสริมให้มีการเพาะปลูก โดยจะเห็นได้ว่ากรมวิชาการเกษตรและกรมส่งเสริมการเกษตรมีนักวิชาการที่ศึกษาวิจัยข้อมูลเชิงวิชาการ เพื่อคอยให้ความรู้แก่เกษตรกรที่ต้องการเพาะปลูกส้มโดยทั่วไป สายพันธุ์ส้มที่นิยมปลูกเป็นการค้า และเห็นโดยทั่วไป เช่น ส้มเขียวหวาน (ส้มผิวทอง) ส้มฟรุ้งมอนด์ และส้มสายน้ำผึ้ง เป็นต้น จึงทำให้ส้มเป็นที่ต้องการของตลาดมาก ในปัจจุบันการทำธุรกิจสวนส้มได้รับความสนใจมากขึ้น โดยจะเห็นได้ว่าการขยายพื้นที่ปลูกส้มเพิ่มขึ้นจากผู้ปลูกส้มรายเดิม มีการลงทุนทำสวนส้มจากผู้ปลูกรายใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในเขตภาคเหนือตอนบน เช่น อำเภอลอง จังหวัดแพร่ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน และอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกส้มเพราะมีสภาพอากาศหนาวเย็น ส่งผลให้ผิวส้มมีสีเข้มสวยเป็นที่ต้องการของตลาด จากการสำรวจของสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่พบว่า แหล่งเพาะปลูกส้มในจังหวัดมีพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นจาก 18,750 ไร่ ในปี 2541 เป็น 24,065 ไร่ ในปี 2542 เป็นพื้นที่ส้มที่ให้ผลผลิตแล้ว 16,884 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 70.16 พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่ ได้แก่ อำเภอฝาง และ อำเภอแม่เมาะ ซึ่งมีพื้นที่ปลูก 17,011 และ 6,220 ไร่ ตามตารางที่ 1

¹ สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2542.

ตารางที่ 1 แสดงพื้นที่เพาะปลูกส้มแยกตามอำเภอในจังหวัดเชียงใหม่ ปีการเพาะปลูก 2540 – 2542

อำเภอ	พื้นที่ปลูก (ไร่)		
	2540	2541	2542
เชียงดาว	80	118	169
แม่แตง	300	300	300
ฝาง	9,604	12,146	17,011
สะเมิง	96	116	116
แม่ฮาย	2,155	5,915	6,220
ไชยปราการ	38	96	153
แม่วาง	-	59	96
รวม	12,273	18,750	24,065

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่

จากพื้นที่การเพาะปลูกที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี และในปัจจุบันส้มทางภาคเหนือถือได้ว่ามีรสชาติ ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ชาวสวนก็เป็นคนรุ่นใหม่ที่มีความสนใจหันมาใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม นำความรู้ทางวิชาการเกษตรเข้ามาช่วยดูแลในเรื่องของการเพาะปลูก การเก็บเกี่ยว การพัฒนาสายพันธุ์ ตลอดจนการเก็บรักษาผลผลิตจนถึงมือของผู้บริโภค ทำให้ได้ผลผลิตส้มสูง มีคุณภาพ และสามารถจำหน่ายได้ราคาดี โดยเฉพาะส้มเขียวหวานราคาซื้อขายผลผลิตในปัจจุบันมีตั้งแต่ 20 บาท ไปจนถึง 35 บาท จากสวน² ราคาสูงสุดจะอยู่ในช่วงเดือนมกราคม และกุมภาพันธ์ ส้มจึงเป็นผลไม้ที่สร้างรายได้ให้ผู้ปลูกส้มได้เป็นอย่างดี อีกทั้งส้มเป็นผลไม้ที่มีปัญหาเรื่องตลาดน้อย อายุหลังการเก็บเกี่ยวอยู่ได้นาน ส้มบางชนิดถึงช่วงเก็บเกี่ยวยังยึดอยู่บนต้นได้นานเป็นเดือน เช่น ส้มเขียวหวาน ทำให้ผู้ปลูกสามารถชะลอเก็บเกี่ยวผลผลิตไว้ตรงกับช่วงที่ส้มมีราคาดีได้เป็นเดือน จึงเป็นสิ่งดึงดูดให้มีการลงทุนปลูกส้มกันมากขึ้น ตัวอย่างธุรกิจสวนส้มที่น่าสนใจ ได้แก่ สวนส้มธนาธร ในเขตอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งดำเนินธุรกิจส้มครบวงจร ตั้งแต่ผลิตพันธุ์ส้มมานานาพันธุ์จำหน่ายไปจนถึงติดตั้งโรงคัดขนาดส้มเพื่อให้ส้มที่ผลิตได้มีคุณภาพ³ อีกทั้ง

² “ดูงานผลิตส้มเขียวหวานอย่างมืออาชีพที่คลองแปด” เทคโนโลยีชาวบ้าน : 11(มกราคม 2542) , หน้า 38 – 40.

³ พานิชย์ ศปัญญา, เมืองฝางดินแดนแห่งอาณาจักรส้มเขียวหวาน, (พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2540), หน้า 39 - 41.

เจ้าของสวน คุณบัณฑิต จิระวัฒนากุล ยังเป็นผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับส้มพันธุ์ต่าง ๆ ตลอดจนพยายามหาพันธุ์ส้มจากต่างประเทศ เช่น อิสราเอล ออสเตรเลีย และ ญี่ปุ่นมาทำการทดลอง และขยายพันธุ์ เพื่อที่จะให้ผู้บริโภคได้รับบริโภคส้มที่มีคุณภาพ และรสชาติดี

จากการขยายการลงทุนที่มีเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะปุ๋ยและสารเคมี ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการปลูกส้มมีราคาแพงขึ้น อีกทั้งความจำเป็นในการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วย เพื่อให้การผลิตมีความรวดเร็วและทันต่อความต้องการของตลาด เช่น เครื่องคัดเกรดส้มที่สามารถผลิตและคัดเกรดส้มได้ชั่วโมงละ 5 – 6 ตัน¹ เพื่อให้ส้มที่ผลิตได้มีคุณภาพ จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและปัจจัยผลิตที่มีต้นทุนสูง อีกทั้งการแข่งขันที่สูงขึ้นส่งผลให้ผู้ผลิตต้องควบคุมและตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อสามารถแข่งขันกับผู้ผลิตรายอื่นในตลาด ดังนั้นระบบข้อมูลที่จะช่วยในการตัดสินใจได้ดีที่สุดคือ ข้อมูลทางบัญชี ซึ่งจะมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ เพื่อให้ผู้ผลิตทราบข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานของกิจการ สามารถใช้ข้อมูลในการวางแผนงานทั้งในระยะสั้นและระยะยาวได้อย่างรอบคอบ ทั้งนี้ข้อมูลทางบัญชีควรจะมีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลทางการเงินของกิจการ สรุปผลและนำเสนออย่างมีรูปแบบ สามารถรายงานข้อมูลทางการเงินได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ และนำเสนอข้อมูลที่เป็นปัจจุบันด้วยเหตุนี้การศึกษาเรื่องการบัญชีธุรกิจสวนส้มจึงเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่ง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาเกี่ยวกับระบบการจัดทำบัญชีของธุรกิจสวนส้มธรรมชาติ ตลอดจนการนำเสนอข้อมูลในรูปของรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ

¹ เรื่องเดียวกัน , หน้า 41

ขอบเขตและวิธีการศึกษา

1. ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาเฉพาะระบบบัญชีธุรกิจสวนส้มของบริษัทสวนส้ม
ธนาธร จำกัด ซึ่งตั้งอยู่เลขที่ 98 หมู่ 11 ตำบลแม่สุ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

2. วิธีการศึกษา

ระดับทฤษฎี : ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจาก หนังสือ วารสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ระดับปฐมภูมิ : รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับประธานกรรมการ จำนวน
1 คน กรรมการผู้จัดการ จำนวน 1 คน สมุหบัญชี จำนวน 1 คน และพนักงานฝ่ายบัญชี
จำนวน 3 คน ตลอดจนสังเกตจากขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับระบบการจัดทำบัญชี
ของบริษัทฯ

นิยามศัพท์

การบัญชี (Accounting) หมายถึง ศิลปะของการจดบันทึกรายการหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง
กับการเงินไว้ในรูปของเงินตรา จัดแยกหมวดหมู่ของรายการที่บันทึก สรุปผลและวิเคราะห์ความ
หมายของรายการที่ได้จดบันทึกไว้ โดยจัดทำในรูปของรายงานทางการเงิน⁵

งบการเงิน (Financial Statement) หมายถึง รายงานทางการเงินที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงให้เห็น
ถึงผลการดำเนินงานในระยะเวลาบัญชีหนึ่ง และแสดงฐานะทางการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่ง
ซึ่งผู้บริหารของกิจการมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนอ

สิทธิการเช่า (Leasehold) หมายถึง สิทธิที่ได้รับเหนืออสังหาริมทรัพย์ที่เช่าจากเจ้าของ
สินทรัพย์โดยตรง ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาซึ่งปกติจะมีเวลานาน⁶

⁵ เชาวสิทธิ์ พงศ์ผาติโรจน์, ลักษณะทั่วไปของการบัญชี, (พิมพ์ครั้งที่ 5, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), หน้า 19.

⁶ สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, ศัพท์บัญชี, (พิมพ์ครั้งที่ 6, กรุงเทพมหานคร : บริษัท พี.เอ. ลีฟวิ่ง จำกัด, 2538), หน้า 61.

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. เพื่อให้ทราบถึงลักษณะการดำเนินงาน กระบวนการทางด้านบัญชี และต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจสวนส้ม
2. เพื่อให้เป็นแนวทางในการจัดทำระบบบัญชีของธุรกิจสวนส้ม
3. เพื่อให้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารกิจการใช้ประกอบการตัดสินใจปรับปรุงพัฒนาระบบงานทางด้านบัญชี ตลอดจนผู้ที่สนใจใช้ศึกษาค้นคว้าต่อไป